

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΟΜΑΔΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ)

ΟΜΑΔΑ Β

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

α. για ποιους λόγους η Σύμβαση της Λοζάνης για την ανταλλαγή πληθυσμών διέφερε από τις προηγούμενες;

(μονάδες 12)

β. ποιοι πληθυσμοί εξαιρέθηκαν από την ανταλλαγή μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας σύμφωνα με τη Σύμβαση και ποιο πρόβλημα προέκυπτε με την ερμηνεία του άρθρου 2 από την τουρκική πλευρά;

(μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το 1914 η κυβέρνηση Βενιζέλου, [...]είχε αποδεχθεί την πρόταση της Υψηλής Πύλης για την ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών των ιωνικών παραλίων με τους μουσουλμάνους της Μακεδονίας και της Ηπείρου. [...] Η συμφωνία του 1914 είχε μια καθοριστική διαφορά: Το 1914 η ανταλλαγή θα ήταν προαιρετική, ενώ αντίθετα το άρθρο 1 της Σύμβασης της Λωζάνης καθιστούσε την ανταλλαγή υποχρεωτική. Η ανταλλαγή υπήρξε αποτέλεσμα της τραγικής πραγματικότητας. [...] Στις εξαιρετικά δυσμενείς για την ελληνική πλευρά περιστάσεις που προέκυψαν λόγω της Μικρασιατικής Καταστροφής, η ανταλλαγή εξυπηρετούσε μια επείγουσα πρακτική ανάγκη της ελληνικής κυβέρνησης, καθώς η μετεγκατάσταση των εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων προσφύγων θα μπορούσε να γίνει στις ακίνητες περιουσίες των μουσουλμάνων ανταλλάξιμων.[...] Επιχειρώντας να μειώσει τεχνητά τον αριθμό των μη ανταλλάξιμων Ελλήνων, η τουρκική αντιπροσωπεία στη Μεικτή Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι ως «εγκατεστημένοι» υπό την έννοια του άρθρου 2 της Σύμβασης θα έπρεπε να θεωρηθούν μόνοι οι Έλληνες που ήταν εγγεγραμμένοι πριν από την 30ή Οκτωβρίου 1918 στο δημοτολόγιο της Κωνσταντινούπολης[...]. Πριν από το 1923 οι περισσότεροι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης δεν

συνήθιζαν να εγγράφονται στα τουρκικά δημοτολόγια, αλλά στο ειδικό γραφείο μητρώων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Κλάψης, Α., «Η διπλωματία του εφικτού. Η εφαρμογή της σύμβασης της Λωζάννης για την ανταλλαγή των ελληνοτουρκικών πληθυσμών», στο Γ. Γεωργής, Χ.Κ. Κυριακίδης και Χ.Γ. Χαραλάμπους (επιμ.), *Λωζάννη 1923. Διαχρονικές προσεγγίσεις και εκτιμήσεις*, Καστανιώτη, Αθήνα 2017, σ. 210-211.